

הנחיות לקראת העלייה להר הבית

הרב הלל בן שלמה

יישר כוחם של כל המשתתפים בעלייה להר הבית, בפרט בזמן הזה, כאשר אויבינו מרימים ראש ומדגישים בפה מלא, כי המלחמה שלהם איתנו היא המלחמה על הר הבית; וממילא, כל אחד ואחד מישראל העולה אל המקום על מנת להדגיש את שייכות המקום לעם ישראל, נוטל חלק במלחמה, ומסייע לעם ישראל לשוב לרשת מקום זה. וכבר מצאנו הקפדה על כיבוש מקום זה קודם למקומות אחרים, בספרי (פרשת עקב פסקה נא) לגבי דוד המלך, אשר כבש מקומות מחוץ לארץ ישראל, בעוד ארוונה היבوسی שלט בהר הבית: "אמר לו המקום - את היבوسی סמוך לפלטורין שלך לא הורשת היאך אתה חוזר ומכבש ארם נהרים וארם צובה".

על מנת לעלות אל ההר כהלכה, רצוי להיות מודעים להלכות השונות השייכות במקום. להלן סיכום מקוצר להלכה ולמעשה, הנועד לסייע לכל המעוניין לעלות (ברשות הרחבות לכל הנושאים הנידונים, ואשמח לפרט אישית למעוניינים).

למי מותר לעלות?

1. הכניסה להר הבית מותרת ליהודים הנכנסים על פי גדרי ההלכה, וכן לגויים הנוהגים בכבוד למקום כשייך לעם ישראל, ונוהגים על פי דיני מורא המקדש (אבל רק עד למקום הנקרא "חיל").
2. הכניסה לטמאי מתים מותרת, ואפילו למתים עצמם (וגם כן, רק עד החיל).
3. הכניסה אסורה לכל מי שיצאה ממנו שכבת זרע (החל מגיל תשע) – ובכלל זה מי ששימש עם אשתו – כל זמן שהוא לא נטהר.
4. הכניסה אסורה לנשים נידות או יולדות כל זמן שלא נטהרו.
5. על פי המקובל, אף אשה ששמשה עם בעלה אינה עולה בלי טבילה.
6. ילדה שטרם התחיל לה המחזור, ואף פעם לא ראתה דם, יכולה לעלות.
7. ילד פחות מגיל תשע יכול לעלות אף אם יצאה ממנו שכבת זרע.

כיצד נטהרים?

1. מטומאת מת אין לנו אפשרות להיטהר כיום, בהעדר אפר פרה אדומה.
2. מטומאת קרי יש לטבול על ידי טבילה במקוה הכשר מן התורה.
3. לפני הטבילה יש לרחוץ את כל הגוף, לסרק את השיער, ולבדוק שאין כל חציצה שתבדיל בין הגוף לבין המים – ואף במקום שהמים לא מגיעים אליהם בטבילה (ועל כן על פי מידת האפשר יש לכתחילה לצחצח שיניים ולגזוז את צפרני הידיים והרגליים).
4. אשה הנטהרת מימי נידותה (בספירת שבעה נקיים וטבילה), אינה יכולה עדיין לעלות להר הבית למחרת אלא רק אחרי שקיעת השמש (ומאחר שלא מאפשרים כיום לעלות בערב, בפועל היא תוכל לעלות רק יומיים אחרי טבילתה – ודין זה שייך גם בכלה הרוצה לעלות ביום חתונתה, ובכלל, בכל אשה פנויה הרוצה לעלות להר, אלא אם כן תטבול לפני השקיעה, דבר שאינו שייך באשה נשואה).
5. איש הנטהר לקריו אינו מחויב לטבול ביום קודם, אך דבר טוב הוא, שגם איש הטובל לקריו, יקדים את טבילתו ליום הקודם – אך במקרה כזה, אין לו לשמש עם אשתו בין הטבילה לעלייה (ואין צורך בהסמכת הטבילה לעלייה).
6. על פי המקובל, שאשה ששמשה עם בעלה צריכה לטבול קודם לעלייתה, עליה לנקות את אותו מקום לפני הטבילה (ויש שמצריכים לחכות עוד שלוש יממות עד הטבילה), ולאחר הטבילה היא מותרת להיכנס להר מיד, ואינה צריכה לחכות עד למחרת.

ברכת הטבילה

1. מי שמחויב טבילה באופן ודאי מברך "אשר קדשנו במצוותיו וציונו על הטבילה".
2. מי שמסתפק אם נטמא מאז טבילתו האחרונה, או ילד גדול מגיל תשע הטובל אך אינו יודע אם נטמא אי פעם, וכן האשה ששמשה עם בעלה וטובלת – כל אלו אינם מברכים על טבילתם.

3. יש להקפיד לא לברך בגילוי ראש (והיינו לגברים או נשים נשואות), לא לברך בנוכחות אנשים ערומים, ולא לברך בחדר שבדרך כלל לא נמצאים שם אנשים לבושים.
4. הנוהגים כשו"ע מברכים לפני הטבילה; והנוהגים כרמ"א מברכים אחרי הטבילה (מנהג מקובל הוא, לטבול פעם נוספת אחרי הברכה, אם כי הדבר שייך רק במקרה שאכן ניתן לברך במקום הטבילה, ובמקוואות של גברים הדבר אינו מצוי).

הכנות טכניות לעלייה

1. העולה בפעם הראשונה להר הבית, רצוי שיתלווה לאדם שכבר עלה ומכיר את מסלול ההליכה המקובל.
2. שעות פתיחת ההר בדרך כלל: 00:10-30:07, 30:13-30:12. ובקיץ בבוקר פתוח עד 11:00, ובצהריים 13:30-14:30. ימי ששי ושבת וחגים מוסלמיים לא מאפשרים להיכנס. אמנם, בימים טובים (ראש השנה, יום כיפור, סוכות, שמחת תורה, פסח ושבועות) בדרך כלל מאפשרים. רצוי להקדים את ההגעה על מנת להספיק לעלות במקרה שיהיו עיכובים.
3. בהגעה למקום קדוש זה, מן הראוי ללבוש בגדים מכובדים, כמו בגדי שבת; אך על כל פנים אין לבוא בלבוש מוזנח.
4. רצוי מאוד להביא תעודת זהות – או על כל פנים תעודה מזהה אחרת (דרכון, רשיון נהיגה) – על מנת להציג לשוטרים בכניסה (פחות מגיל שש עשרה לא צריך, אם כי רצוי שידע להגיד מה מספר תעודת הזהות שלו).
5. יש ללבוש נעליים שאין בהם עור, כפי שלבושים ביום הכיפורים.
6. כדאי למצוא מקום נוח – או מישהו שאינו עולה ביחד איתו שניתן לסמוך עליו – על מנת להשאיר ציוד שהמשטרה לא תאפשר לו להכניס – תיקים שונים, טלית ותפילין וספרי קודש. באותו מקום ניתן יהיה להשאיר גם את הנעליים, ורצוי מאוד גם את הארנק – אם כי ניתן להקל להיכנס עם הארנק, בתנאי שהוא מכוסה ואינו בולט. עם פאוץ' אסור להיכנס.

7. אין להיכנס עם מקל אל ההר. בכסא גלגלים מותר להיכנס.
8. מי שלא ראה את מקום המקדש ולא היה בירושלים בשלושים הימים האחרונים, צריך לקרוע את בגדיו כנגד ליבו (בצד שמאל) בשיעור טפח (כ-8 ס"מ) בראותו את המקום, ועל כן כדאי להכין מראש בגדים להחלפה (לא קורעים גופיה או ציצית, אך כן קורעים חולצה וסוודר; אם כי יכול ללבוש במיוחד חולצה בשביל הקריעה, ויכול להוריד את הסוודר קודם לכן). השלטונות אינם מאפשרים כיום לבצע קריעה בתוך שטח ההר.

לאן עולים?

1. הכניסה אל ההר מתאפשרת כיום דרך השער הנקרא "שער המוגרבים" (או "שער הרמב"ם"). השביל המוביל אליו נמצא סמוך לכניסה לרחבת הכותל המערבי מכיוון שער האשפות.
2. בתוך ההר נמצאת רמה מוגבהת שעליה היה בנוי המקדש. אנו מקיפים את הרמה (בדרך כלל מימין).
3. בצד המזרחי (המרוחק מהכותל המערבי) יש ללכת בשביל הסמוך לחומה.
4. בשאר הצדדים, כל זמן שלא מתקרבים יותר משתים עשרה מטר לרמה, יוצאים מידי כל ספק של כניסה למקום המקדש והחיל המקיף אותו סביב.

כיצד מתנהגים בהר?

1. הכניסה אל ההר צריכה להיות רק בשביל מצוה – כמו בשביל לחזק את אחיזת ישראל במקום, או בשביל להתפלל.
2. לצערנו, השלטונות במקום אינם מאפשרים לנו להתפלל בגלוי. כל אחד יכול להתפלל בליבו, בדבריו עם חברו, ועוד.

3. .3. אנו נכנסים בשמחה על הזכות להגיע אל המקום, אך גם מתוך אבלות על החורבן של המקדש, העדר העבודה, ובכלל, על המצב הנוכחי שבהתנהלות המקום.
4. .4. אין לירוק במקום; ובמקרה הכרחי ניתן לעשות זאת לתוך טישו או מטפחת אך לא על הקרקע.
5. .5. יש לנהוג בכבוד למקום, ולהימנע משיחה בטלה ומקלות ראש שאינה ראויה, ובדומה להלכות האמורות לגבי בית כנסת.